

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на Соня Златанова Маринкова – Йорданова
задочен докторант към катедра „История на педагогиката и управление на образованието“, Факултет по педагогика, СУ „Св. Климент Охридски“
на тема: „Оптимизиране управлението на малките общообразователни училища“
за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието (Образователен мениджмънт)

изготвил становището: проф. д-р Динко Величков Господинов

Соня Маринкова – Йорданова е завършила специалност „Българска филология“ във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ през 2007 г. През същата година започва работа като учител по български език и литература, а след придобита професионална квалификация в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2008 г. – и като учител по английски език. През 2014/2015 г. завършва магистърска програма „Образователен мениджмънт“ към Факултета по педагогика на Софийския университет. През 2018 г. е зачислена като задочен докторант в докторска програма „Образователен мениджмънт“, катедра „История на педагогиката и управление на образованието“ на Факултета по педагогика.

През м. май 2021 г. след проведено обсъждане на готовия дисертационен труд е отчислена предсрочно с право на защита и е открита процедура за неговата защита.

Темата на дисертационния труд е изключително актуална поради неблагоприятните демографски тенденции в страната, високия относителен дял на малките училища и наличието на множество проблеми свързани с тях. Същевременно въпреки значимостта на проблема той е слабо изследван в научната литература на български език.

Дисертацията е в обем от 325 с., от които основен текст 300 с. Структурирана е в увод, три глави, заключение, описание на използваната литература от 54 източника на български език и 72 на английски език, заключение и 5 приложения. Обемът на проучената литература е релевантен на този тип изследвания и тематично съответства на изследователското поле на дисертацията.

Изложението е структурирано в логическа последователност. В първа глава на дисертацията малките училища се разглеждат като социален и образователен проблем, във втора глава се акцентира върху тяхното състояние и проблеми на управление, в трета глава отразява проведеното емпирично изследване, като в нея са включени и

предложените мерки за оптимизиране управлението на тези училища. Методиката на изследването съответства на целта и поставените изследователски задачи.

В първа глава на основата на проучената литература са очертани основните изследователски подходи към малките училища – като средство за създаване на позитивна училищна среда и постигане на по-добри образователни резултати и като продукт на негативни социално-икономически процеси. Въз основа на анализа се установява, че в нашата страна проблемът с малките училища възниква именно като резултат от такива процеси. Анализът също така показва, че тези училища са характерни за определен тип населени места – предимно села и малки градове, разположени преобладаващо в селски, планински и гранични райони. Изведени са и анализирани основните фактори във външната среда на малките училища. Изхождайки от установената при изследванията PISA тясна връзка между образователните постижения на учениците и социално-икономическия статус на техните семейства е анализиран подробно този статус в малките населени места и влиянието, което оказва върху малките училища.

Във втора глава задълбочено и обстойно е анализирано състоянието и проблемите на управлението на малките училища. В началото са анализирани стратегиите и програмите на МОН засягащи тези училища. Състоянието и проблемите на управлението на малките училища са анализирани задълбочено в пет аспекта - демографски тенденции и ученически контингент, финансиране, материална база, човешки ресурси, образователна дейност. В анализа са използвани много статистически данни и са открити основните проблеми в различните направления на училищната дейност. В края на тази глава е направен сравнително сполучлив опит да се открият специфичните особености на управлението на малките училища.

В трета глава на дисертационния труд са представени проведеното емпирично изследване и мерките за усъвършенстване на управлението на малките училища. Проведена е значителна по мащабите си анкета, включваща директори и заместник-директори, учители, ученици и родители от малки училища. Посредством разнообразната извадка е направен опит да се открият специфичните ракурси на изследваните лица към малките училища.

Данните от изследването са представени много добре таблично и графично. Анализът върху тях е обстоен и задълбочен с добре изразен етиологичен акцент. Положителна оценка заслужава сравнителния анализ върху данните от различните групи на извадката.

Изводите от емпиричното изследване произтичат от основните констатации и обобщения при анализа на данните, добре са обосновани и имат практическа насоченост.

Мерките за усъвършенстване на управлението на малките училища са разработени на базата на теоретичния анализ и емпиричното изследване. Те обхващат всички основни направления на училищното управление, съобразени са със съществуващата нормативна база и ресурси, установените проблеми в дейността на малките училища и са практически изпълними. В някои случаи са направени аргументирани предложения за промени в нормативната уредба.

Извършената експертна оценка на предложените мерки за усъвършенстване на управлението на малките училища са оценени положително от страна на експертите, като това се отнася и за тяхната практическа реализуемост.

По темата на дисертацията са представени 4 публикации, които тематично съответстват на проблематиката на дисертацията и показват научните търсения на докторантката.

Авторефератът отговаря на изискванията и показва обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Приемам посочените от докторантката научни приноси.

Приемам също така, че дисертацията е самостоятелна авторска разработка на докторанта.

В заключение считам, че представеният дисертационен труд съответства на изискванията, поради което предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди на Соня Маринкова – Йорданова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.1. Теория и управление на образованието (Образователен мениджмънт).

25.06.2021 г.

Подпис:

/проф. д-р Д. Господинов/